

Сем дзён, каб вызначыцца з прафесіяй

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У вышэйшых навучальных установах сёлета адкрываюцца шэсць новых спецыяльнасцяў: «Судовыя крыміналістычныя экспертызы» — у Акадэміі МУС, «Вытворчасць вырабаў на аснове трохмерных тэхналогій» — у БДТУ, кірунак «Шахматы» на спецыяльнасці «Спартыўна-педагагічная дзейнасць» — у Беларускай дзяржаўнай універсітэце фізічнай культуры. А ў Беларускай дзяржаўнай педагагічным універсітэце будзе весціся набор адразу па чатырох новых спецыяльнасцях: «Гісторыя і сусветная мастацкая культура», «Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа» (абедзве на гістарычным факультэце), «Сацыяльная і псіхалагічная педагагічная дапамога» на факультэце сацыяльна-педагагічных тэхналогій і «Музычнае мастацтва і сусветная мастацкая культура» — на факультэце эстэтычнай адукацыі.

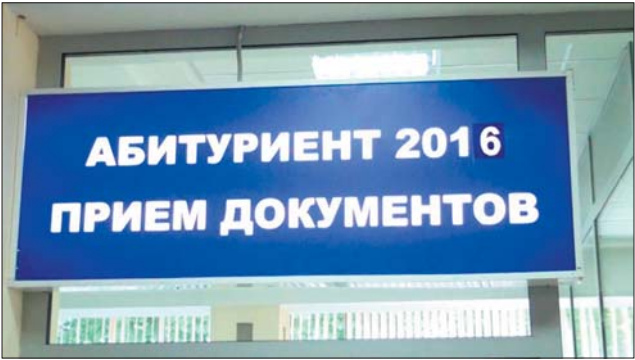
БЕЗ ЭКЗАМЕНАЎ

Дарэчы, Міністэрства адукацыі пашырыла ў гэтым годзе пералік педагагічных спецыяльнасцяў у ВНУ, пры паступленні на якія асобныя катэгорыі абітурыентаў залічваюцца без уступных выпрабаванняў.

Нагадаем, што для таго, каб прыцягнуць добра падрыхтаваных абітурыентаў на педспецыяльнасці, два гады таму было прынята рашэнне залічваць туды медалістаў і выпускнікоў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў з дыпламам з адзнакай без уступных экзаменаў — пры ўмове наяўнасці ў апошніх рэкамендацыі педагагічнага савета сваёй навучальнай установы. Тое ж тычыцца і пераможцаў трэцяга абласнога тура прадметных школьных алімпіяд. Уладальнікам дыпламаў I, II і III ступеняў трэцяга (абласнога і Мінскага гарадскога) этапу рэспубліканскай алімпіяды на вузбных прадметах, праведзеных Міністэрствам адукацыі ў бягучым навучальным годзе, дадзена права паступаць без уступных іспытаў на педагагічныя спецыяльнасці, для якіх гэты прадмет вызначаны прадметам першага профільнага экзамену.

У гэты пералік увайшлі наступныя спецыяльнасці: «Дашкольная адукацыя», «Пачатковая адукацыя», «Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны», «Біялогія і геаграфія», «Матэматыка і інфарматыка», «Біялогія» (навукова-педагагічная дзейнасць), «Хімія» (навукова-педагагічная дзейнасць), «Геаграфія» (навукова-педагагічная дзейнасць), «Матэматыка» (навукова-педагагічная дзейнасць), «Фізіка» (навукова-педагагічная дзейнасць), «Фізіка і інфарматыка», «Фізіка і тэхнічная творчасць», «Беларуская мова і літаратура», «Руская мова і літаратура», «Тэхнічная праца і прадпрымальніцтва», «Абслуговая праца і прадпрымальніцтва», «Абслуговая праца і выяўленчае мастацтва», «Лагапедыя», «Сурдапедагогіка», «Тыфлапедагогіка», «Алігафрэнапедагогіка», «Сацыяльная педагогіка» — усяго 22.

Цяпер пералік папоўнілі яшчэ тры спецыяльнасці: «Прафесійнае навучанне» (па кірунках), «Беларуская філалогія»

(па кірунках) і «Руская філалогія» (па кірунках). Новыя спецыяльнасці, што адкрываюцца ў БДПУ сёлета, пакуль што ў пералік не ўвайшлі.

Да асабліва сцяў прыёму 2016 года можна аднесці і адкрыццё ў Інстытуце пагранічных войскаў прыёму асоб жаночага полу па спецыяльнасці «Кіраванне падраздзяленнямі пагранічнага кантролю» (для іх выдзелена 20 месцаў).

Пасля шматгадовага перапынку падрыхтоўка для асоб жаночага полу адноўлена і ў Ваеннай акадэміі па спецыяльнасцях «Практычная псіхалогія ў ваеннай справе» (2 месцы), «Эксплуатацыя аўтаматызаваных сістэм інфармацыі» (5 месцаў), «Тэхнічная эксплуатацыя электрасістэм і пілатажна-навігацыйных комплексаў лятальных апаратаў» (2 месцы) і «Авіяцыйныя радыёэлектронныя сістэмы» (3 месцы).

НЕ ПАМЫЛІЦА З ПАДЛІКАМІ

Як сёлета ўкамплектуюцца вышэйшыя навучальныя ўстановы, як укамплектуюцца педагагічныя і інжынерна-тэхнічныя спецыяльнасці, як будуць запаўняцца платныя месцы, даволі цяжка спрагназаваць. Колькасць удзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання сёлета зменшылася нязначна. Затое колькасць уладальнікаў максімальнага выніку ўзрасла (у гэтым годзе будзе выдадзена 330 стабальных сертыфікатаў), як павялічылася і колькасць абітурыентаў, якія набралі больш за 50 балаў. А гэта азначае, што на традыцыйна папулярных у моладзі спецыяльнасцях прахадныя балы акажуцца сёлета вельмі высокімі. Ды і на іншых спецыяльнасцях прахадныя балы таксама падрастуць.

Раздумваць і падлічваць свае шанцы на паступленне абітурыенты змогуць да 14 ліпеня. Інфармацыя аб ходзе прыёму дакументаў будзе абнаўляцца прыёмнымі камісіямі штодня кожныя тры гадзіны: у 9.00, 12.00, 15.00 і 18.00 гадзін. Але ў апошні дзень прыёму дакументаў інфармаванне абітурыентаў спыніцца а 15 гадзіне! І галоўнае тут — не памыліцца з падлікамі, спрабуючы пралічыць свае шанцы

на паступленне. лепш усё ж такі не адкладваць падачу дакументаў на апошні дзень: калі такіх жа разумнікаў акажацца шмат, конкурсная сітуацыя можа рэзка змяніцца ўжо пасля закрыцця прыёмнай камісіі, і абітурыент мае ўсе шанцы застацца за бортам.

ГРАФІК ПРЫЁМНЫХ КАМІСІЙ

Тэрміны залічэння на «бюджэт» наступныя:
па 22 ліпеня — на дзённую і завочную формы атрымання адукацыі ў ВНУ сілавых ведамстваў;
па 28 ліпеня — на дзённую і завочную формы атрымання адукацыі ў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі і Беларускай дзяржаўнай універсітэце культуры і мастацтваў;
па 24 ліпеня — на вочную і завочную формы атрымання адукацыі ў іншых дзяржаўных установах вышэйшай адукацыі (акрамя завочнай формы атрымання адукацыі ў сельскагаспадарчых ВНУ);
па 20 снежня — на завочную форму атрымання адукацыі ва ўстановах вышэйшай адукацыі сельскагаспадарчага профілю.

Да асабліва сцяў прыёму 2016 года можна аднесці і адкрыццё ў Інстытуце пагранічных войскаў прыёму асоб жаночага полу па спецыяльнасці «Кіраванне падраздзяленнямі пагранічнага кантролю» (для іх выдзелена 20 месцаў).

Прыём дакументаў на вакантныя бюджэтныя месцы (дадатковы набор) у большасці ВНУ будзе весціся тры дні: з 26 па 28 ліпеня, у творчых ВНУ — з 29 па 30 ліпеня, у ВНУ сілавых ведамстваў — з 24 па 26 ліпеня. Залічэнне ў кола студэнтаў пройдзе не пазней за 31 ліпеня. У ВНУ сілавых ведамстваў — па 27 ліпеня.

А вось тэрміны залічэння на платнай аснове былі павялічаны на адзін дзень, каб ВНУ маглі правесці больш якасную працу па заключэнні дагавораў на навучанне. Падаць дакументы тым, хто не прайшоў на бюджэтную форму навучання, у ВНУ сілавых ведамстваў трэба не пазней 28 ліпеня, у творчых ВНУ — да 30 ліпеня і ў іншых ВНУ — да 1 жніўня. Залічэнне ў ВНУ сілавых ведамстваў — да 29 ліпеня, у творчых ВНУ — па 31 ліпеня і ва ўсіх іншых ВНУ — па 4 жніўня.

Любыя пытанні, што датычацца ўступнай кампаніі, выпускнікі і іх бацькі могуць задаць па «гарачай лініі» Міністэрства адукацыі (223-43-12) ці патэлефанаваўшы ў штаб Дзяржаўнай камісіі па кантролю за ходам падрыхтоўкі і правядзення ўступных іспытаў (327-66-80).

Надзея **НИКАЛАЕВА.** *nikalaeva@zviazda.by*

«УНІВЕРСІТЭТ ДАЕ СІСТЭМНАСЦЬ»

РЭКТАР МІТСО — ПРА ВАЖНАСЦЬ ТЭОРЫІ І ПОПЫТ НА СПЕЦЫЯЛІСТАЎ

«У нас зашмат юрыстаў і эканамістаў? Наадварот, спецыялістаў не хапае», — упэўнены рэктар Міжнароднага ўніверсітэта «МІТСО» Станіслаў КНЯЗЕЎ. Якой павінна быць сучасная вышэйшая адукацыя? Ці паспявае яна рэагаваць на змены на біржы працы? Чаму балы за ЦТ не адзінае, што павінна ўплываць на выбар прафесіі? Пра гэта рэктар прафсаюзнай ВНУ раскажа ў інтэрв'ю «Звяздзе».

— Летась універсітэт адзначыў юбілей — 85 гадоў. Што сёння ўяўляе сабой прафсаюзная адукацыя?

— Яна дае тэхналогіі рашэння розных дзяржаўных задач. Акрамя класічнага профільнага ўніверсітэта, у нас ёсць яшчэ і Рэспубліканскі вучэбна-метадычны цэнтр прафсаюзаў, які ахоплівае ўсю краіну (яго аддзелы знаходзяцца ў кожнай вобласці). Такім чынам мы наладзілі сістэмнае навучанне прафсаюзнага актыву па ўсёй краіне. Бо для таго, каб людзі эфектыўна працавалі, ім патрэбны перш за ўсё веды.

Цяпер складаная сітуацыя ў многіх працоўных калектывах, і мы ўзбройваем прафсаюзныя кадры ўменнем даходліва расказаць людзям аб тым, што крызіс не такі страшны, як пра яго гавораць. Крызіс (у перакладзе з грэчаскага) — гэта зыходны пункт і пачатак шляху. Ён сведчыць, што непярэдня мадэль развіцця састарэла. Гэта проста абазначэнне таго, што ў нашым жыцці назбіралася шмат навізны, мы пераходзім на новы этап развіцця. Трэба прывыкаць да тых рэалій, якія сёння ёсць.

— А накой адукацыя паспявае мяняцца разам з інавацыямі і ладам жыцця?

— Трэба, каб паспывала. Універсітэт не можа паказаць, што будзе заўтра. Але мы павінны хаця б рас-

крыць тэндэнцыі развіцця і падказаць чалавеку, да чаго ён мусіць быць гатовым. Чаму мы кажам пра важнасць тэарэтычнай падрыхтоўкі? Калі ты маеш добрую базу, значыць, самастойна можаш ўжываць у тых змен, якія адбываюцца ў вытворчасці. Практыка ж дапамагае працаваць у сённяшніх умовах. Гэтану складніку мы таксама надаём увагу. Нашы студэнты праходзяць практыку ў Міністэрстве юстыцыі, судах, адміністрацыях раёнаў, буйных адвакацкіх і юрыдычных бюро, банках, прамысловых прадпрыемствах.

Кожная сям'я павінна мець уласнага юрыста. Нашы людзі не ведаюць, як сябе абараніць, і невялікія наборы адвакацкіх асацыяцый не здольны забяспечыць сёння належную прававую падтрымку.

— Ваш універсітэт ладзіць кантакты са школамі, праводзіць семінары для педагогаў. Чаму вам важна гэта супрацоўніцтва?

— Сёння ёсць праблема з падрыхтоўкай матэматыкаў і настаўнікаў, якія ўмеюць гэту дысцыпліну

выкладаць. Некалі існавалі фізікаматэматычныя школы. Цяпер гэта работа неяк замерла. Кожны год, калі абітурыенты прыходзяць здаваць цэнтралізаванае тэсціраванне, мы адчуваем, якія ў іх слабыя веды па матэматыцы. Мы не проста гаворым аб праблеме, а рэальна спрабуем дапамагчы яе вырашыць. Матэматычны талент працягваецца ў раннім узросце, таму мы працуем, пачынаючы з чацвёртага класа. Дапамагем школам выяўляць у дзецях гэтыя здольнасці. Дырэктары школ, якія ўдзельнічалі ў эксперыменце, былі вымушаны прызнаць, што ўніверсітэцкія выкладчыкі даюць веды лепш. Пра гэта казалі і самі навучэнцы.

— Дарэчы пра абітурыентаў. Цяпер ідзе ўступная кампанія. Многія выбіраюць месца навучання на падставе балаў, атрыманых за ЦТ. А на што яшчэ варта было б звяртаць увагу пры выбары ВНУ?

— У многіх прафесіях, апроч ведаў, патрэбны яшчэ і асабістыя якасці. Таму кожнаму абітурыенту варта задумацца, да чаго ён мае схільнасці. Вельмі часта спецыяльнасць выбіраюць па прыкладзе бацькоў, суседзяў, зыходзячы з фільмаў ці кніг. Але лепш пратэсціраваць сябе. Кожны чалавек таленавіты, проста неабходна знайсці гэтыя таленты. Юрыстамі, напрыклад, не ўсе могуць стаць. Тут і пэўны педантызм патрэбен, скрупулёзнасць, каб вывучыць масу дакументаў і знайсці ў іх памылкі ці адхіленні, і філасофская схільнасць розуму, каб бачыць прычына-выніковую сувязь нейкіх падзей.

— Сёння кажуць пра перанасычанасць рынку юрыстамі і эканамістамі. Чаму, нягледзячы на гэта, у моладзі такія спецыяльнасці паранейшаму карыстаюцца папулярнасцю?

— Камусьці сапраўды падабаецца прафесія. Некага прыцягвае «лёгкасць»: маўляў, гэта ж не на інжыне-

ра адвучыцца. Хоць часцяком гэтыя спецыяльнасці бывае куды складаней засвоіць. Цяпер, дарэчы, ёсць запатрабаванасць у сумяшчальных прафесіях: эканамісты дадаткова атрымліваюць дыпламы юрыстаў, а юрысты — эканамістаў. Гэта лагічна, бо любыя эканамічныя адносіны ўключаюць нарматыўна-прававы бок.

Універсітэт не можа паказаць, што будзе заўтра.

Але мы павінны хаця б раскрыць тэндэнцыі развіцця і падказаць чалавеку, да чаго ён мусіць быць гатовым.

Так, папулярная думка, што на біржы зашмат юрыстаў і эканамістаў. Я адразу скажу: у нас не перавытворчасць спецыялістаў, а неразвітасць грамадскіх адносін. Кожная сям'я павінна мець уласнага юрыста. Нашы людзі не ведаюць, як сябе абараніць, і невялікія наборы адвакацкіх асацыяцый не здольны забяспечыць сёння належную прававую падтрымку. Юрысты павінны суправаджаць дзейнасць любой установы ці прадпрыемства. І для гэтага патрэбен не работнік на палову стаўкі, а цэлы штат спецыялістаў. На Захадзе ў вялікіх фірмах працуюць юрыдычныя ўпраўленні, куды ўваходзяць дзясяткі людзей. Там і кантракты складаюць не на пару старонак, а на дзвесце, дзе кожная пазіцыя прапісана. І ўсё гэта юрысты прапрацоўваюць.

Такія ж сітуацыя з эканамістамі. Стан нашых прадпрыемстваў сёння такі, што там патрэбен цэлы атрад добрых спецыялістаў. Мы цяпер для аднаго з заводаў рыхтуем бізнес-план, які павінен рабіць не ўніверсітэт, а само прадпрыемства. Але што маем? У бухгалтэрыі трымаюць аднаго-двух эканамістаў, якія проста

рыхтуюць зводкі, — ні прапаную ніякіх, ні распрацовак.

— На вашу думку, што павінен даваць сёння ўніверсітэт? Наўрад ці проста інфармацыю: яе і ў сеціве знайсці можна...

— Адрозненне ўніверсітэцкай адукацыі ад самаадукацыі — сістэмнасць. Важна бачыць сувязь паміж ведамі. Сістэма дазваляе чалавеку ўпаўнана дзейнічаць у той ці іншай сітуацыі. Працэс адукацыі сусветнага ўроўню прадугледжвае, што выкладчык павінен толькі зацікавіць прадметам і скласці праграму паслядоўнага навучання. А студэнт мусіць актыўна займацца самастойна па плане, які яму дадзены, шукаць веды ў бібліятэцы, электронных базах даных. У нас цяпер лекцыйна-семінарскі метада. Мы імкнемся да дыялогу. Свае вучэбныя матэрыялы ўніверсітэт выстаўляе ў электронным выглядзе. Так бы мовіць загадзя раздаём іх, каб людзі былі гатовы да дыскусіі. Тады ў навучальным працэсе з'яўляецца навуковая навізна.

— Цяпер у нас высокакваліфікаваныя спецыялісты. Як імі стаць? Хто выйграе ва ўмовах амаль усеагульнай вышэйшай адукацыі?

— Той, хто паказвае найлепшыя вынікі. Канкурэнцыю ніхто не адмяняе. Да таго ж ва ўсім свеце людзі ведаюць, што яны павінны чатыры ці пяць разоў перавучацца, пастаянна атрымліваць дадатковыя веды. Напрыклад, у Злучаных Штатах у сістэме перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі занята 60 працэнтаў працаздольнага насельніцтва, у Японіі — 70 працэнтаў, а ў Паўднёвай Карэі — 85. Пастаянна змяняюцца ўмовы працы, таму і прынцып сёння — адукацыя праз усё жыццё. Удасканальвацца трэба пастаянна.

Наталія ЛУБНЕУСКАЯ. *lubneuskaya@zviazda.by*